

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2018 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi po rozpoznaniu sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ś. przeciwko (...) S.A. w W. zasądził od (...) S.A. w W. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ś. kwotę 615 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty; oraz kwotę 318 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe orzeczenie Sądu Rejonowego zaskarżył pozwany w całości, zarzucając mu naruszenie przepisu prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art 6 k.c. poprzez bezpodstawne przyjęcie, że powód należycie udowodnił niemożność skorzystania z oferty najmu zaproponowanej przez pozwaną, naruszenie przepisu prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i w zw. z art. 60 k.c. i w zw. z art. 61 § 1 k.c. poprzez bezzasadne uznanie, iż to na pozwanej ciąży obowiązek wykazania, iż do poszkodowanego nie dotarł e-mail pozwanej wraz z ofertą najmu, naruszenie przepisu prawa procesowego - art 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez bezzasadne uznanie, iż pozwana winna przedłożyć umowę z podmiotem oferującym najem pojazdu, naruszenie przepisu prawa materialnego - art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 354 § 2 k.c. w zw. z art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK z dnia 22 maja 2003 r. i w zw. z art. 822 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 15 ustawy o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 r poprzez bezpodstawne przyjęcie, że poszkodowanemu należy się zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego po stawce 270,00 zł za jeden dzień takiego najmu w sytuacji, gdy pozwana zaproponowała powodowi możliwość nieodpłatnej organizacji wynajmu pojazdu zastępczego przez pozwaną po stawce 116,85 zł za dobę, naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 354 § 2, 362 i 826 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, iż powodowi należy się zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego po stawce 270,00 zł za jeden dzień takiego najmu w sytuacji, gdy pozwana zaproponowała powodowi możliwość nieodpłatnej organizacji wynajmu pojazdu zastępczego przez pozwaną po stawce 116,85 zł za dobę.

Wobec powyższego pozwany wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. I poprzez oddalenie powództwa w całości, oraz o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. II poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przez Sądem I instancji, według norm przepisanych, oraz poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przez Sądem II instancji, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wnosił o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego na swoją rzecz.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej okazała się trafna i zasługiwała na uwzględnienie, co skutkowało zmianą wyroku Sądu I instancji poprzez oddalenie powództwa.

Trzeba tu podnieść, iż ustalenia dokonane przez Sąd I instancji Sąd Okręgowy przyjął za własne z następującymi zmianami i uzupełnieniami. Otóż jak wynika z dostarczonego przez pozwanego materiału dowodowego pozwana złożyła drogą mailową (przedłożony wydruk e-maila wraz ofertą najmu pojazdu zastępczego i wskazaniem konkretnych stawek k.29, 30 akt sprawy) ofertę najmu pojazdu zastępczego poszkodowanemu wraz z określeniem stawek najmu w zależności od klasy pojazdu. W ocenie Sądu Okręgowego należało uznać, wbrew pogładowi Sądu I instancji, iż poszkodowany taki mail otrzymał, na potwierdzenie czego pozwany załączył wydruk takiego e-maila wraz ofertą najmu pojazdu zastępczego i wskazaniem konkretnych stawek - co istotne - poszkodowany w zgłoszeniu szkody podał jako swój adres e-mail: (...) i wyraził zgodę na otrzymywanie korespondencji w drodze elektronicznej. Czego konsekwencją było nieprawidłowe rozumowanie Sąd Rejonowy wbrew treści art. 233 k.p.c. w następstwie czego Sąd I instancji naruszając treści art. 362 i 354 § 2 k.c. uznał, że poszkodowanemu należy się zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego po stawce 270,00 zł za jeden dzień takiego najmu w sytuacji, gdy pozwana zaproponowała powodowi

możliwość nieodpłatnej organizacji wynajmu pojazdu zastępczego przez pozwaną po stawce 116,85 zł za dobę (z możliwością podstawienia pojazdu do wcześniej ustalonego miejsca, w formie bezgotówkowej, bez angażowania własnych środków finansowych), co zostało potwierdzone przedłożonym do wydrukami e-maila skierowanym do poszkodowanego (który to e-mail został wysłany na wskazany w zgłoszeniu szkody adres e-mail: (...)). Zgodnie bowiem z przyjętym przez Sąd Najwyższy stanowiskiem wyrażonym w uchwale z dnia 24.08.2017 r. (sygn. akt. III CZP 20/17) wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione. Natomiast nie mogą być uznane za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki, które nie są konieczne do wyeliminowania negatywnego następstwa majątkowego w postaci utraty możliwości korzystania z uszkodzonego (zniszczonego) pojazdu, gdyż następstwo to może być wyeliminowane bez uszczerbku dla godnych ochrony interesów poszkodowanego, w inny, mniej uciążliwy dla dłużnika sposób. Jeżeli zatem ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały refundacji tylko wtedy, gdy wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za "celowe i ekonomicznie" uzasadnione. Sąd Najwyższy podkreślił, iż w ramach ciążącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) mieści się obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu. Stąd jeśliby nawet przyjąć, w przedmiotowej sprawie, że poszkodowany nie odczytał maila od pozwanego z ofertą najmu pojazdu zastępczego (czego jednak Sąd Okręgowy nie podziela) to zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego poszkodowany winien sam zainicjować kontakt w tej sprawie z pozwanym. Konieczność takiego, dodatkowego kontaktu z ubezpieczycielem w praktyce zwykle telefonicznego – nie może być uznana za niedogodność, która uzasadnia poniesienie wyższych kosztów najmu. Co więcej poszkodowany winien taki kontakt sam zainicjować, w ramach ciążącego na nim obowiązku współdziałania z dłużnikiem – w tym przypadku ubezpieczycielem, w zakresie zasięgnięcia informacji co do tego czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny pojazdowi poszkodowanego. Powyższe zdaniem Sądu Najwyższego nie ma nic wspólnego z poszukiwaniem najtańszej oferty rynkowej najmu.

Stąd zasądzenie przez Sąd Rejonowy odszkodowania według stawki innej niż proponowanej przez pozwanego akceptuje w sposób nieuprawniony bezpodstawne zwiększenia rozmiaru szkody i nie pozostaje w normalnym związku przyczynowo skutkowym z odpowiedzialnością pozwanego. Albowiem tak ustalone odszkodowanie, z uwagi na okoliczność skutecznego zaproponowania poszkodowanemu możliwości nieodpłatnej organizacji wynajmu pojazdu zastępczego po stawce 116,85 zł za dobę (lub zaniechaniem poszkodowanego w zasięgnięciu u pozwanego informacji na ten temat) w kontekście art. 354 i 362 k.c. przenosi odpowiedzialność za nieuzasadnione zachowanie poszkodowanego w sposób nieuprawniony na pozwanego.

Biorąc więc powyższe pod rozwagę należy stwierdzić, iż roszczenie powoda wobec wypłacenia mu już odszkodowania w toku postępowania likwidacyjnego za cały sporny okres po stawce proponowanej przez ubezpieczyciela wyczerpuje jego roszczenie w tej sprawie. Nie udowodnił on bowiem aby istniały szczególne okoliczności, które pozwalałyby mu na skorzystanie z innej oferty niż pozwanego, lub dla jakich poszkodowany nie zwrócił się do ubezpieczyciela z zapytaniem o ofertę takiego najmu, jeśli jak twierdzi takowej nie otrzymał. Według treści art. 34 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia, bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej (art. 36 cyt. ustawy). Na gruncie tych przepisów za utrwalone w orzecznictwie SN należy uznać stanowisko, że dla ustalenia pojęcia szkody ubezpieczeniowej należy sięgać do odpowiednich regulacji zawartych w Kodeksie cywilnym.

Sięgając do ogólnych reguł odnoszących się do zakresu odszkodowania, w szczególności art. 361 k.c., odszkodowanie należy się w pełnym zakresie, ale jednocześnie nie może przewyższać poniesionej szkody. Tymczasem odszkodowanie określone przez Sąd Rejonowy przewyższa taki rozmiar. Mając na uwadze, iż pozwany wykazał, możliwość wynajęcia poszkodowanemu pojazdu zastępczego po niższej stawce, odszkodowanie wypłaconej według tej stawki należało uznać za wyczerpujące roszczenie powoda, a powództwo o kwotę je przewyższające za niezasadne.

Z tych też względów Sąd Okręgowy uwzględnił apelację i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddalił, zasądzając jednocześnie od powoda na rzecz pozwanego koszty procesu za I instancję zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu art. 98 k.p.c. Na powyższą kwotę złożył się koszt pełnomocnika z wyboru 270 zł, i opłata od pełnomocnictwa.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Pozwany wygrał proces apelacyjny w całości, w związku z czym należało zwrócić mu od powoda koszty apelacji w postaci opłaty od apelacji 31 zł i koszty pełnomocnika z wyboru przed Sądem II instancji w wysokości 135 zł liczone według rozporządzenia ministra sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804; zm.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1667.).

Marzena Eichstaedt Tomasz Bajer Magdalena Rychter-Raj